vt in pontificali. Petrus de tharanthaſia dixit ꝙ in ipoſitiōe manuū imꝓmaꝛ caracꝛ. Primū tñ veri⁹ ē ⁊ cōmuni⁹ ſm Tho.ſ.in porrectōe calicis ꝑparati. Item inunguntꝛ manus ſacerdotꝭ cū ordinaꝛ ab ep̄o dicente Cōſecrare ⁊ ſāctificare ⁊c̄. Itē aptat ſibi ſtolā ſup hūeros dicens. Accipite iugū dn̄i ⁊c̄ Itē veſtit eū cum caſula.i.planeta dicens. Stola innocentie ⁊c̄. Nota ergo ꝙ ſi ꝓmū fuerit omiſſū. id eſt porrectio calicis ꝑpati totū dꝫ iterari q̄ſi nihil ſit factum. Si v̄o iſtud fuerit obſeruatū ⁊ aliq̄d de ꝑdictis alijs fuerit omiſſum. nullo mō debꝫ iterari ordinatio. ſed qd̄ omiſſum eſt debꝫ ſuppleri ab ep̄o in alia ordinatiōe ⁊ interim nō celebret.

Forma ſacri mr̄imonij.

N On eſt determinata. Eſt aūt forma illa exꝑſſio ꝯſenſus per v̄ba vnius in alterꝫ ꝯiugū. vt accipio te in vxorem. vel accipio te in virum. vel cū interrogatur. ſi vult talē in vxorē vel virū ⁊ rn̄det ꝙ ſic. vel ſi loq̄ nō pōt ꝑ ſcptura͂ vl̄ alia ſigna exꝓmentia ꝯſenſum.

¶ Finit tertia ps libri ſcd̄i. ⁊ ꝑ conſequens tot⁹ tractatus ſiue ſūmula de confeſſore. cū interrogationib⁹ fiendis. Reuerendiſſimi fratris Anthonini Florentie archiep̄i.

Incipit liber

tertius pn̄tis tractatus de reſtitutionibus. Et primo d̄ reſtitutōnib⁹ in genere in q̄ ponunꝛ viginti manus rapientium quarū q̄libet habet q̄nꝙ digitos ſeu modos. ⁊ ſic ſūt centū modi in q̄b⁹ fit reſtitutio vel erogatio. vt patet i ſecunda pte ſumme.ti.ij.

E prima

D manū feneratoria ꝑt intelligt illud quod habeꝛ Apoc̄.xvij. Uidi mulierem ſedentem ſup beſtiā coccineam.i. diabolum habentē in manu ei⁹ poculum aureū. Hec mulier eſt cupiditas. q̄ in manu. id ē in ope vſure hꝫ diuitias quas ſitit. ſed n̄ extinguiꝛ eius ſitis. ſed ſolum delectatur in videndo. Hec autem habet quinꝙ modos ſicut manus habet quinꝙ digitos. ¶ Et primus eſt in pi

gnoꝛibꝫ.qñ ſcȝ q̇ſ.ꝓ mutuo al
teri facto recipit pign⁹ ab eo
rei mobilis vt veſtimentum.
ſeu lucrũ equi. ſeu hm̃oi. aut
immobilis vt poſſeſſionem
ex q̃ capit fructum ſiue lucrũ
non ↄputans in ſoꝛtez.quod
vſura eſt.niſi in caſu cum ge/
nera ſocero quouſ habeat
ab eo dotes ſuſtinens onera
mr̃imonij accipit poſſeſſiões
ab eo in pignus.extra de vſu
ris.c.ſalubꝛiter. Et d̃ hoc diſ
fuſe in.ij.ꝑte ſumme.ti.i.c.vi.
¶ Secũdus digitus ſeu mo
dus eſt in depoſitiõibus.cũ
ſcȝ q̇s deponit pecuniam a/
pud mercatoꝛem vel campſo
rem vt vtatur ea.ſaluo tñ ca/
pitali ſuo. ⁊ cum intentione
ꝑncipaliter aliquid ꝑcipien/
di vltra ſoꝛtem nulla tamẽ fa/
cta pactione ſuꝑ hoc.etiaȝ v/
ſura ẽ.xiiij.q.iij.ſi feneraueris
⁊ de hoc in ſcd̃a ꝑte ſumme.ti
tu.i.¶ Tertius mod⁹ in em/
ptionibꝫ ⁊ venditõibꝫ.cũ.ſcȝ
vẽdit merces vltra iuſtũ ꝑci/
um rõe dilatõis tꝑis i ſoluẽ/
do ꝑciũ.⁊ h̄ niſi rẽ illam intẽ
dẽdebat ſuare i futuꝝ qñ tm̃
q̃ntũ vẽdit vl' pl⁹ ſperabat va
liturã. Sil'r qñ emit rem mi
nus iuſto ꝑcio.eo ꝙ ãticipat
tꝑs ſolutõis ꝑcij anteq̃ reci/
piat mercem.vtputa tꝑe verſ
triticum recolligendum. Et
hoc niſi dubium eſſet vtrum
plus minus ve ſit res illa va
litura.de h̄ extra d̃ vſuris. c.i
ciuitate.⁊.c.nauiganti. Et d̃
hoc diffuſe in.ij. ꝑte ſũme. ti.
i.c.viij.¶ Quartus in cãpſio
nibꝫ ⁊ fictis aſſecuratõibꝫ.vt
in cãbijs que dicuntur ꝑ ve/
netias.⁊ cambijs que fiunt ĩ
romana curia pꝛo bullis.q̃ ſt
vere mutua cum vſura ⁊ cum
ipſemet ſit ſatiſdatoꝛ ſimula/
tus ⁊ verus mutuatoꝛ eſt.ar.
xiiij.q.iij.ca.plerię. Et de h̄
in.ij.ꝑte ſumme.ti.i.cap. vij.
¶ Quintus in mutuis cũ ex/
ꝑſſis lucri pactionibus ſiue ĩ
pecunia ſiue in operibus ſiue
in alijs que pꝛecio poſſunt e/
ſtimari.ar.xiiij.q.iij.ca.putãt
et de hoc in ſcd̃a ꝑte ſumme.
ti.i.c.vij.¶ Manus raptoꝛia
eſt que manifeſte rapit aliena
De manu violẽta.i. raptoꝛia
eripit pauperem.ſ.de⁹.Tho/
bie.xv. Et habet quinq di/
gitos ſeu modus.¶ Pꝛimus
conſiſtit in vſurpatis domi/
nijs ciuitatum. caſtroꝛum et
villaruȝ.ex q̇bus omne emo/
limentũ quod inde ꝑcipit ra/
pina eſt.¶ Secũdus eſt ĩ ta/
lijs iniuſtꝭ. qñ.ſdñs ciuitatꝭ

ĩponit collectas vltra debitũ
ↄſuetudis vl' ſtatuti. ſuitia ĩ/
debita opariorũ exigit ⁊ non
ſoluit eis de labore. vel ſi ciui
tas eſt libera qñ nõ ꝑ rapta ĩ/
ponũt ciuibꝫ. ſꝫ nimis aliqͣs
grauant. ¶ Terti⁹ ẽ in pedagijs
⁊ gabellis illicitis. qñ .ſ. ipo/
nũt dñi terraꝝ vel ciues no/
ua pedagia ſine lnĩa ꝑncipis
vel etiã ſi antiqͣ vel noua cũ
lnĩa non ſeruant viaſ ſuas cũ
tamen poſſet. ¶ Quartus in
latrocinijs terreſtribus l' ma
ritinis vel piratis. qui diſcur
runt ꝑ mare ꝑdando. ex nau/
fragio etiam in mare ꝑiecta ſi
bi accipere ad rapinam ꝑti/
net. Uel etiam de repſſalijs
illicitis. d' qͣbꝫ in tertia ꝑte. ti.
iij. c. iij. ⁊ iiij. ¶ Quint⁹ in ꝑ/
ſõis capiẽdis ⁊ vẽdẽdis q̃ li
bere ſũt ſeu xpiane. naꝫ ⁊ ſi pa
gani vel ſaraceni capti in bel
lo iuſto efficiant' ſerui capien
tiũ. vnde ⁊ vendi pñt vt ſerui
⁊ emi. nõ tñ xpiani. debent g'
iſta reſtitui ſi pñt vt dic' Aug.
xiiij. q. vi. c. ſi res. De his ha/
bes in ſcda ꝑte ſumme. tit. i.
Manus furatoria eſt cũ qͣs
accipit occulte aliena neſcien
te dño. Apocal'. Qui furaba/
tur iam non furetur. ſed ma/
gis opetur manibꝫ ſuis. Fur
videtur operari manibus ali
enis inquantuꝫ accipit lucꝝ
de manibus alienis. Et hec
manus habꝫ quinqꝫ digitoſ
¶ Primus eſt in inuẽtoꝝ de/
tẽtiõe. qñ .ſ. qͣs res alteri⁹ inẽ
tas q̃ non habenẽ ꝑ derelicto
ſibi retinet. xiiij. q. iiij. c. ſi qͣd.
⁊ d' hoc habes in. ij. ꝑte ſũme
ti. i. c. xv. ¶ Scds eſt in illici
ta ꝑſcriptiõe. qñ ſcꝫ qͣs ꝑſcri/
bit aliena mala fide. ſciens .ſ.
illa eẽ aliena. nec aliqͣ iuſto ti/
tulo habuiſſe. ca. poſſeſſor. de
reg. iur. in. vi. de hoc habes i
ij. ꝑte ſũme. ti. i. c. xv. ¶ Terti⁹
eſt in rei pignorate. ↄmodate
vel depoſite vſu. ſ. qñ dñs rei
non conſentit. ⁊ tenet' de vti/
litate inde habita. ⁊ ſi amitte
ret ex culpa ſua tenet' reddere
Ray: de hoc in ſcda ꝑte ſũme
titu. i. ¶ Quartus in occulta
reꝝ vſurpatiõe. ſiue hoc fiat a
filijs de rebus parentuꝫ. ſiue
ab vxore de reb⁹ viri ipſo ne/
ſciente. ſiue a ſeruis de rebus
dominorum ſuoꝝ. a diſpen/
ſatoribus. de rebus patrono
rum ſuorum. ſiue a diſcipu/
lis de rebus magiſtroruꝫ ſuo
rum. ſiue ab extraneis. de re/
bus aliorum. Etiam ſi
hoc facerent dando inde ele/
moſynas pauperibus. niſi

in extrema neceſſitate ꝯſtitu/
tis.xiiij.q.iiij.c.forte. de h̄ in
ſcđa pte.ti.i.ꝑ totū. Quītuſ
in religioſa approꝑatōe qn̄.ſ.
religioſus aliq̇d recipit vl' ne
ſciēte ꝑlato ſuo. vel alteri dat
ꝓpinq̇.vel extraneo.vel cum
occultat.⁊ vt ꝓꝑa retinet acq̇
ſita ꝑ eum. vel data n̄ parat⁹
ſupiori libere aſſignare.xij.q.
i.c.non dicatis. ⁊ de hoc hēs
in.iij.pte. Manus bellatoria
eſt vbi.ſ.rapiunt̄ furta ⁊ rapi
ne ⁊ ſacrilegia. Manū ſuam
miſit hoſtꝫ.ſ.bellādo ad oīa ꝯ
ſiderabilia Treñ.i.Deſidera
bilia aūt ſunt blada.pecunie.
edificia.vaſa aurea templi. et
alia ornantia ipſum templuꝫ
ad qđ miſit manum exercit⁹
Nabuchodonoſor bellans ꝯ̄
hieroſolimam rapiendo.⁊ de
ſtruendo.⁊ hec manus habꝫ
q̇nq; digitos ſeu modos.vi/
delicet.¶ Primus eſt cū dn̄s
vel cōitas aliq̄ aſſumit iniu/
ſtum bellum.nam q̇ ad h̄ con
currūt adiuuādo.cōſulendo.
coopando.de omnibꝫ dānis
illatis aduerſarijs. etiaꝫ ſi ni
hil ꝑueniret ad eos tenent̄ ſa
tiſfacere.xiiij.q.v.c.nō ſane. i
fi.¶ Scđs ē ꝙ tenet̄ de oībuſ
damnis ⁊ expenſis quas pa/
tiunt̄ ſubditi ſui qui inuolū/
tarij ſunt et coacti.nam vltra
expenſaſ q̄s faciunt aliqn̄ ab
aduerſarijs debellant̄.⁊ capi
untur ipi ⁊ bona eoꝝ. Vari⁹
eſt em̄ belli euentus. vt. ca.ſi
culpa.extra de iniur. ⁊ dā.da
to. Terti⁹ ē qꝛ q̇ hꝫ iniuſtum
bellū ea q̄ capit ⁊ deſtruit. vl'
hoc facere ꝑmittit ſuis. ſicut
cōiter faciūt ſatiſfacere tenet̄
xxiij.q.i.c.militare. bona aūt
capta iuſte ab inimicis q̄ dn̄t
ꝯdiuidi occultando ⁊ retinē/
do ſibi furatur.xxiij.q.v.c. di
cat. Quartus eſt cuꝫ iuſte bel
lans rapit bona eccl'iarum n̄
incaſtellatarum.aut bona cle
ricoꝝ ꝯ̄rie partis. vel etiaꝫ vi
atores peregrinos ⁊ alios in
nocentes.diſ.lxxxvi.c.ſingu/
lis. Quintus eſt qn̄ habens
iuſtum bellū ex ſua inertia et
craſſa negligentia non defen/
dit ſuos cuꝫ poſſet. ⁊ p̄cipue
cum eſt conductus mercede
ad bellandum.⁊ ſimiliter cuꝫ
poſſet debellare inimicos. et
ſic finem facere guerre.vt pl⁹
lucretur ex duratione prelij
vel quia corruptus ab aduer
ſarijs non fideliter gerit ne/
gocium tenetur. extra de in/
iur.⁊ dam.da.c.ſi culpa. ⁊ de
his om̄ibus habes in.iij.pte
titu.iiij.cap.de bello. Man⁹

damnificatoria. Dicit̄ puer.
xvi. Si manus ad mãuz fue
rit non erit innocens manus
vt qñ vna man⁹ ñ ſufficit ad
vnũ op⁹ alia iuuat. ſicaliqñ
ſi vn⁹ nõ ſufficeret ad rapien
dũ vel furãdũ vel damnificã
dum aliũm. ⁊ tũc adhibet ad
iutoriũ alter. ⁊ hec ē man⁹ ad
manũ adiuncta. ⁊ talis q̃uis
nõ ſit pͥncipalis vel nil pueni
at de rapina vel damno ad cũ
tamen tenetur. Et quia non
eſt innocens ſed in cã. Et hec
habet q̄nqꝫ digitos. qui con/
tinent̄ in h̄ vͣſu. Juſſio ꝯſiliũ
ꝯſenſus palpo recurſus. Pri
mus ē cũ q̄s mãdat fieri rapi
nã. furtũ. vſurã vel aliud dã/
nũ. ⁊ ex hoc ſequit̄ effect⁹ dã/
ni. qd̄ al's nõ fuiſſet factũ. tal'
tenet̄ inſolidũ etiã ſi nil pue/
nit ad eum. Sic ⁊ tutor cu/
rator ⁊ pcurator ⁊ factor q̄ p
pupillis vel p aliĳs faciũt cõ
tractus vſurarios tenent̄. ſi il
lip quibus fecerunt non ſatiſ
faciant cum ſint principalio/
res. ¶ Scd's qñ ꝯſuluit ita ꝙ
ex illo ſequitur damnũ qd̄ ali
as non fuiſſet factũ talis etiã
tenet̄ inſolidũ. etiã ſi nil pue/
nit ad eum. Si aũt fuiſſet fa
ctũ etiã ſine illo conſilio. ⁊ ali
q̄d plus factum eſt. ad illud
plus tenet̄. Inno. ⁊ Hoſtiē.
Tertius eſt ꝯſenſus. ſ. coopa
tionis. non mentis tm̄. puta
qñ vn⁹ vel plures faciũt ali/
qd̄ furtum vel dãnũ ſil'. ita ꝙ
vnus nõ faceret ſine altero. te
net̄ q̄libet inſolidũ. ſecus cuꝫ
etiã ſine illo factũ fuiſſet. tam̄
cũ aliĳs ſe reppit ad dãnificã
dũ. tũc em̄ tenet̄ ſolũ de dam
no illato per euꝫ q̄ etiã eſt me
diator. ſcienter alicuius ꝯct⁹
fraudulenti vt ſenſales tenēt
tales de damis. Quartus eſt
palpo. ſ. cum quis adulando
ſeu laudando aliquē de furto
vel de damno ſcꝫ ꝙ ſit ſtrēnu
us. ⁊ ex hoc inducit euꝫ ad fa
ciendum malum q̄ al's nõ fe
ciſſet. ⁊ idem ſi detrahēdo eũ
ad hoc inducit. Quintus eſt
recurſus. i. cũ q̄s receptat fu
res ⁊ damnificantes ⁊ ex hoc
ſequuntur damna. vel etiam
raptã rē cũ querit̄. ⁊ ipe occl'/
tat ppter qd̄ nõ põt recupa/
re. Officialis etiam q̄ p̄t ſine
ſue pſone pic'lo obſtare ne fi/
at damnũ vl' rapina vl' mani
feſtare fures ⁊ ablata et nõ fa
cit. tenet̄ hoc Tho. Albertus
Pe. Richar. in. iiĳ. diſtic. xv.
Innocen. Ray. ⁊ Guil. De
his in. ĳ. pte ſũme. ti. i. ca. xĳ.
¶ Man⁹ participatoria. ſcꝫ

de re furata vel vſuraria. ⁊ de
hoc pt̄ intelligi illud Jone.
iij. Recedat vnuſquiſq; ab iniq̄
tate que in manu ſua eſt. Et
hec habet quinq; digitos
¶ Primus eſt participando
de hmōi per donatōnē. talis
eñ cui donat̃ cū hoc ſcit deb;
reddere dn̄o eius rem ablatā
donū aūt datu; ab vſurario
cum omnia bona ſua ſint ob
noxia reſtitutioni. tenetur eti
am reddere vel ſibi vl' his po
tius quibus vſurarius hab;
reſtituere. ¶ Secūd⁹ ē p victi
tatiōem. Familia eñ raptoꝝ
vel vſurarij vel vxoꝛ vel filij
q̄ nō hn̄t niſi de rapinis vl' v
ſuris tenent̃ ſatiſfacere de cō/
ſumptis. ſed habendo etiam
alia bona comedendo vel v/
tendo rebus male ablatis in
p̄ma ſpecie tenetur de eo qđ
ꝯſumit Ray. ¶ Tertius eſt p
dotationem. filia eñ que do/
tat̃ per eu; qui non h; niſi de
vſuris. vel alias male ablatiſ
maritus q̄ hoc nouit non pt̄
recipere dotem. ⁊ receptam te
netur reſtituere creditoꝛibus
ſoceri. ⁊ ipſa etiam filia moꝛ/
tuo marito tenetur reſtituere
dotes. Ray. De hoc in. ij. pte
ſūme ti. i. c. xij. ¶ Quartus eſt
participādo đ re rapta vel fu
rata p emptōnem. q̄ eñ emit
talia ſcienter vel ignoꝛantia
facti craſſa tenetur reſtituere
cum inuenit dominum rei vl'
paupib; erogare ſi illu; igno
rat. Si etiam talia emit pba
biliter eſtimans eſſe vendito
ris. poſtea ſciens fuiſſe abla/
ta tenet̃ nihilominus domi/
no reddere ſi cog̃ſcit. vel pau
peribus rem vel p̄cium ero/
gare ſi non inuenit. Ray. ⁊ de
hoc in. ij. pte ſumme. titu. i.
¶ Quintus p legatum vel he
reditatōem. Intelligit̃ enim
hereditas deducto ere alieno
Heres ergo vel legatari⁹ ei⁹
cuius bona ſunt obnoxia re/
ſtitutioni. vel ex contractu. l'
ex q̄ſi maleficio furti fraudis
⁊ vſure. ⁊ hmōi. vel quaſi om
nia tenetur reſtituere de tali
hereditate vel legato. extra đ
vſuris. c. Michael. Manuſ
ſacrilega vic; vſurpatio cir/
ca ſacra ⁊ eccleſiaſtica. Job
xv. Tendit aduerſus deum
manum. ſcilicet ſacrilegam.
Hec eſt manus ſacrilegi Ni/
chanoꝛis quam extendit cō/
tra templum dei. cōminatus
ipſum funditus deſtruere. ſ;
ipſo occiſo ſuſpēſa eſt lingua
a Juda Machabeo contra
templum. vt habetur ſecūdo

Mach.xv.ꝛ hec hꝫ q̄nq; di/
gitos ¶ Prim⁹ ē cū auferunt
ſacra vt calices ꝛ paramēta.
cruces.reliquie.ꝛ alia hmōi/
Scdōs eſt qn̄ auferūt aliq̄.ꝛ
ſi nō ſacra tn̄ de loco ſacro:vt
in eccl'ia.ꝛ de vtroq;.xvij.q.
iiij.c.q̄ſq̄s.Tertius eſt qn̄ fit
incendiū vel effractio in loco
ſacro.i iniurioſe.tenēt etiā ſa/
tiſfacere.vel etiā inferunt alia
dāna eccl'ijs vel pſonis eccle
ſiaſticis.vt exigēdo gabellas
ꝛ pedagia.extra d̄ cēſi.c.q̄ q̄
in.vi.aut īponendo collectaſ
extra de iniur.ꝛ dā.da.ca.ad/
uerſus.aut faciēdo repſſaliaſ
ↄ pſonas eccl'iaſticas.ca.ꝛ ſi
pignoratōnes.extra de iniur.
Quartus ē cum clerici male
tractant bona eccl'iarū dila/
pidando indebite.alienādo ī
pompas ꝛ laſciuias expēdē/
do.conſanguineos ditando.
xij.q.ij.c.nullus.ꝛ bona debi
ta paupib9 vel clericis vl' re/
pationi eccl'ie ſubtrahēdo dꝫ
reſtituere.Quint⁹ cum ſub/
trahunt legata facta eccl'ijs.
xiij.q.ij.c.q̄ oblatōnes vel nō
ſoluūt decime vbi conſueue/
runt ſolui.vel cum non ē legi
time in beneficio cōſtitutus.
ſed p intruſionem vel p ſymo
niam.vel habet aliqd̄ impe/
dimentū irregularitatis.tene
tur eīm fructus pceptos reſti
tuere.de regu.iur.lib.vi. De
his in.ij.pte ſumme.titulo.i.
Manus iniuſte iudicatoria
Beatus q̄ excutit manus ſu/
as ab omni mūere.Iſaie.xx/
xiij.ſ.obſequij pecunie ꝛ lau/
dis.p munera eīm frequēt p/
uertit iudiciū.ꝛ hec man⁹ hꝫ
q̄nq; digitos.¶ Prim⁹ ē qn̄
iudex ſeu q̄cunq; official' dat
iniuſtam ſn̄iam ex certa ſcia
quacunq; de cauſa.ſiue odio
ſiue amore.ſiue corruptione
pecunie.ꝛ talis tenetur d̄ om
ni damno ꝛ intereſſe pti leſe.
Ray.xi.q.iij.c.quatuor.Se
cundus eſt qn̄ ex ignorantia
craſſa pfert iniuſtam ſn̄iam.
non eīm debebat ſe ponere ad
id ad qd̄ nō erat idoneus cuꝫ
periculo alterius.ſecus ſi de/
ceptus conſilio aſſeſſoris qui
putabatur idoneus ex mali/
cia vel ex ignorantia craſſa
male ↄſulētis.tunc tenebit aſ
ſeſſor pti de expēſis ſm Ray.
Terti⁹ ē qn̄ ex notabili negli
gentia ptulit iniuſtam ſenten
tiam.puta qꝛ noluit laborare
ad legendum in libris.quod
potuiſſet inuenire.ꝛ videtur
etiam teneri.vt.c.ſi culpa.ex/
tra d̄ iniur.Quartus quādo

accipit pecuniã ꝓ iudicando vel nõ iudicãdo aut bene aut male. Ray. etiã talẽ pecuniaȝ ſibi retinere nõ p̃t. ſȝ paupib⁹ dare vl' reddere dãti. ¶ Quitus cũ nõ vult iudicare et dare ſn͠iaȝ ꝓut p̃t ⁊ dȝ. ne diſpliceat hũti iniuſticiã. aut vt dãnificet ius habẽtẽ. ⁊ tal' tenet̃ ſi pars poſtea amittat iuſtaȝ cãm. vel ſi remittat penas vel diminuat iniuſte cũ nõ poſſȝ tenet̃ cõitati. ſi auxerit penaȝ iniuſte tenet̃ ei q̃ ſoluit. Tho. et Ray. De his in. ij. ꝑte ſũme ti. i. c. xix. ¶ Manus in iudicio iniuſte aſſiſtoꝛia. De hoc. Ne iunges manũ tuã vt pro impio dicas falſum teſtimonium. Exo. xxiij. et Iſa. xxi. Erui te oppꝛeſſum de manu calũniantis. Et hec hȝ quinq̄ digitos ſ̃m q̄ quinq̄ genera hominũ ibi cõcurrũt. ſ. aduocat⁹. iuriſconſultus. actoꝛ et pꝛocuratoꝛ. teſtis et reus. ¶ Primus ḡ eſt aduocat⁹ q̃ ſi ſcienter aſſumit ad defenſandũ iniuſtã cãm obtinẽs victoꝛiã cauſe. de om̃i dãno tenetur aduerſario ſi clientul⁹ nõ ſatiſfec̃. Tho. ij. ij. q. lxxi. Si vero nõ obtinet tenet̃ clientulo de expenſis qñ vicȝ dixit ſibi cauſam eſſe iuſtaȝ. cũ al's ille nõ litigaſſȝ. Sed ſi aſſumit cauſaȝ iuſtam et ex craſſa ignoꝛãtia vel notabili negligentia. perdit. videtur teneri clientulo de dãno ſuo. c. ſi culpa. extra de iniur̃. ⁊ dã. ¶ Secũdus iuriſcõſultus ſi ſciẽter pꝛeſtat malum conſilium vel fraudulentum. vnde ius habẽs perdit cauſam. ſiue ſit ille cui conſulit ſiue alter tenetur de damnis inde ſecutis ſi vero fideliter ꝯſulit vt ſcit nõ tenet̃. vt. c. nemo ex conſilio. de reg. iur̃. li. vi. ¶ Terti⁹ ẽ actoꝛ et ꝓcuratoꝛ q̃ accuſat aliqueȝ falſo crimine vel petit indebitũ ſcienter tenet̃ de om̃i dãno qđ inde recipit etiã aduerſarius de expenſis. Tho. ij. ij. q. lxviij. Quartus eſt reus ſi negat veritatem de qua iuridice interrogat̃ negãdo indebitum pecunie tenet̃ actoꝛi. negando aũt crimen vnde ſequit̃ accuſatoꝛi moꝛs vel mutilatio vel alia pena. vel fatigando ſcienter appellationibus vel dilationib⁹ tenet̃ ad arbitriũ boni viri. ¶ Quint⁹ teſtis ſi ex falſo teſtimonio ei⁹ ſcienter facto actoꝛ vel re⁹ incurrũt aliquod damnũ iniuſte tenet̃ talis inſolidũȝ. extra de iniur̃. c. ſi culpa. ⁊ ſi accipit

pecuniã ꝓ teſtimonio ferẽdo
etiã vere tenet᷑ illã pauꝑibꝫ e/
rogare.xiiij.q.v.ca.nõ ſanc.⁊
de his oĩbꝫ in.ij.ꝑte ſũ.ti.i.c.
xix. ¶ Manus fraudatoria.
Job.xxxi. In manibꝫ meis
non adheſit macula.ſcꝫ frau/
dis. Et hec hꝫ quĩqꝫ digitos
ſeu modos. ¶ Primꝰ eſt i rez
q̃ditate.dũ.ſ.vna ſuba ven/
dit᷑ ꝓ alia.vt vinũ limphatũ
ꝓ puro. Aurũ vel argẽtuz al/
chimiatum ꝓ puro ⁊ hmõi.
Scd̃s eſt in q̃ntitate. vt cuz
dant᷑ diminute menſure ł põ
dera.puta vncie.xi.ꝓ libra.vł
in vaſis de vino. oleo. tritico
⁊ hmõi.vel in cannis de pan
no laneo lineo ⁊ hmõi. Terti
us ẽ in q̃litate. vt cũ vendit᷑
res defectuoſa.vt vinũ vł ca/
ro corrupta pro bona aĩal vi
cioſum ⁊ claudicans ꝓ ſano
non diminuendo de precio.⁊
multo magis grauiꝰ eſſet vẽ/
dendo rem nociuam ⁊ ꝑiculo
ſaz homĩ. Quartꝰ eſt in p̃cij ĩ
eq̃litate.vt cũ vendit᷑ res plꝰ
iuſto p̃cio q̃ꝫ valeat ſcient.vł
cum multo minus p̃cio emit᷑
quia venditor non cognoſcit
rem.vel q: ducit᷑ maxima ne/
ceſſitate. ¶ Quintus ẽ in ga/
belle debite vel pedagij ſb̃tra
ctiõe.vicꝫ q: occulte introdu
cit rem ad ciuitatẽ vel aſſerit
eẽ ꝓ alio.vel minoris q̃ntita/
tis vt minus ſoluat. Hi oẽs
tenent᷑ ſatiſfacere.ſm Tho.ij
ij.⁊ Ray. De his oĩbꝫ habes
in ſcd̃a ꝑte ſum.ti.i. Manuſ
falſificatoria. Job.v.c. Qui
diſſipat cogitatõẽs maligno
rũ ne poſſint manus eorum
implere qd ceperunt.manife
ſtando.ſ.falſitates eoruz. Et
hec hꝫ q̃nqꝫ digitos vel mo/
dos. ¶ Primus eſt in ponde
ribus et menſuris faciendo
falſas monetas.vel eis vten
do falſis ⁊ diminutis in ven
dẽdo ⁊ emẽdo mẽſuris exceſ
ſiuis tenet᷑ etiã talˀ de dãnis ĩ
de ſecutis illis talibꝫ. ¶ Se
cundus eſt in falſis monetis
fabricãdo eas falſas ł incidẽ
do.aut falſat; ⁊ diminutis ꝓ
legitimis ſciẽt᷑ vtendo.vltra
pctm̃ tenet᷑ de damnis leſis.
¶ Tertiꝰ ẽ ĩ bullis apłicis fal
ſatis.vel ꝑ ſubreptionem ob
tentis.cuz.ſ.expreſſum eſt fal
ſum in ſupplicatione obmiſ
ſum illud exprimẽdo: q̃ enar
rato non obtinuiſſet. Benefi
ciũ cm̃ vel gr̃a ſic obtẽta non
valet.vnde tenet᷑ ſatiſfacere ď
emolimento per ipſas obten
to. ¶ Quartus eſt inſtrumen
tis et ſcripturis falſificatis.

vt teſtamentis in qbꝫ ſcribūt legata aliter q̄ʒ diſponatur a teſta tore. vel ſcripture vbi appa/ rent debita ⁊ caſſantur ⁊ hmōi. ¶Quintꝰ eſt in falſis partu/ bus. vt cū mulier ꝯcipit ꝑ ad ulteriū. vel ſupponit ſibi alie/ nū partū q̄ tenetur de oībꝫ q̄ cō ſumit filius putatiuꝰ de bōiſ mariti. ⁊ de his q̄ vt filio legi timo ſibi de hereditate relinq̄ rentur. c. ſi culpa. extra de iniur ⁊ de his i. ij. pte ſū. ti. i. c. xviij. Manus proditoria. De q̄ chriſtus Luce. xxij. Ecce ma nus tradentis mecū eſt i mē/ ſa. Non em̄ fit ꝓditio. niſi per familiares. Et hec habet qn/ q̄ʒ digitos. ¶Primus eſt i ca ſtris populis ⁊ terris. qn̄. ſcʒ q̄s aufert a legitimo dn̄o. ⁊ dat ꝓditorie alteri q̄ ibi ius n̄ habet. talis tenetur de omībꝫ damnis inde ſecutis. ¶ Se/ cundus eſt in pſonis qn̄ q̄s tradit dn̄m ſuū vel amicū in manus inimici occidendum vel redimēdū vel impediēdū a negocijs ſuis tenetur illis ad omne intereſſe. ¶Tertius in re/ bus quando pecunias vel a/ lia bona ſui dn̄i vel amici ꝓ/ curat deuenire ad manus ini micorum. aut cum aſſociat ſe cum aliquo vt ducat ad locū vbi ſpolietur. ¶ Quartus eſt quando ſecreta reuelat ſui do mini vt damnificetur vel ad uocatus ſecreta cauſe quā de fendit aduerſario pandit vt ſe poſſit defendere tenetur de damnis. extra de iniur. cap. ſi culpa. Et de his in ſcd̄a pte ſūme. ti. i. c. xxij. ¶ Quintus ſcʒ cum q̄s vtitur inſidijs. n̄ ſeruando pacta ꝓmiſſa. etiaʒ ſi eſſet hoſtis. dummodo ⁊ ip ſe ei ſeruat fidem ⁊ non alias. vt. xxiij. q. i. ca. noli. Manus ſymoniaca. Et de hac. iiij. Re gum. xiij. Quicunq̄ʒ volebat implebat manum ſuam. ſ. pe cunia quaʒ dabat. ⁊ fiebat ſa cerdos. Et hec habet quin/ q̄ʒ digitos. ¶Primus eſt acci pere pecuniam vel alia tpalia pro ſacramentis aut benefi/ cijs conferendis. vel collatis per modum precij non ꝑ mo dum elemoſyne. ⁊ talem pe/ cuniam retinere non poteſt. ſʒ paupibus debet erogare. vel eccleſie in cuius iniuriam da ta eſt. Tho. ij. ij. q. c. Secun/ dus accipere pecuniam app̄/ ciatiue pro alijs rebus ſacris. vt eccleſijs. altaribus con/ ſecratis. aqua baptiſmali cō/ ſecrata. oleo ſancto. Et reli/ quijs ſanctorum. ſepulturis

loci ſacri iure patronatus. in
greſſu religionis ꝛ hmõi. tal'
pecunia ñ p̃t retineri. ſed op/
tet paup̃ibꝫ eã erogare. vl' ec/
cleſie ꝑ q̃ cõmiſſa eſt ſymonia
¶Terti⁹ eſt ꝑ ſpũalibꝫ exerci/
tijs. vt ꝑ p̃dicãdo. orãdo. vi/
ſitãdo. eligẽdo. ꝯfirmando a
correptõe deſiſtẽdo. curã aĩa/
rũ exercẽdo ꝯſecrãdo ꝛ hmõi
alia. recipiendo pecuniã exac
tiue vel ꝑtional'r. vel app̃ciati
ue tenet paupibꝫ erogare. vel
eccl'ie in cuius iniuriam da/
ta eſt. ſed ꝑ modum elemoſy/
ne ſibi retinere põt ſic data.
¶Quartus eſt qñ accipit bñ/
ficiũ ſimplex vel curaruꝫ aut
dignitatem ſymoniace. qꝛ te/
net reſignare. ꝛ fruct⁹ inde ꝑ/
ceptos reſtituere etiã ꝯſump
tos. deductiſ expẽſis factis ĩ
vtilitatẽ bñficij illi⁹ etiã ꝑ fru
ctibꝫ colligẽdis. ¶ Quintus
eſt de mediatoribꝫ ad ꝓcuran
dũ officiũ vel beneficiũ eccle
ſiaſticũ. vel aliqđ ſpũale. hi te
nent pecuniã ꝓpt hoc recep/
tã paupib⁹ erogare. Hec oĩa
Tho. ij. ij. q. c. Ray. ꝛ Inno.
De his in. ij. pte ſũ. ti. i. c. v. ꝑ
totũ. ¶Manus impeditorũ ſa
Eccl'i. xij. Ve duplici corde ꝛ
manibus malefacientibꝫ. i. ĩ/
pedientibꝫ bona alioꝝ. Et h'
hꝫ q̄nqꝫ digitos. Prim⁹ ẽ qñ
q̇s impedit aliquẽ a ꝯſecutio
ne alicuius officij vel benefi/
cij. ꝛ ſi iã illud erat ꝯſecutus
ꝛ poſſidebat ꝛ iniuſte ꝓcura/
uit auferri ſibi tenet ſatiſface/
re in totũ. Si vero nõduꝫ erat
conſecutus ſed in via haben
di tenet ad arbitriũ boni viri
Tho. ꝛ Richar. in. iiij. di. xv.
¶Scđs eſt qñ impedit fruc/
tus ꝓuenturos alicuius agri
vel vinee. vicꝫ effodiendo ſe/
mina. deſtruendo vineas. ar/
bores ꝛ hmõi. q̇ tenebitur ad
q̄ntũ eſtimant fructus in illo
dubio valituri. Tho. in. iiij.
Tenendo etiã colũbarias et
non ſufficienter paſcendo co
lũbos. vnde dãnũ inferũt ſe/
minibꝫ vel fructibꝫ tenent de
damnis. Pe. de pal'. in. iiij.
¶Tertius eſt de his q̇ faciũt
ſtatuta vel capitula. ne vſure
ſolute poſſint repeti. l' ꝗ poſ/
ſint homines cogi ad ſoluen/
dum. ꝛ qui iudicant ſm ea. l'
etiam ſine ſtatutis dant ſniaꝫ
ꝗ ſoluãtur vſure vel ſolute ñ
repetant. hi tenẽt ad reſtituẽ/
dum eas ſi vſurarij nõ reſti/
tuant. Impediunt em̃ reſtitu
tionẽ. xi. q. iij. c. qui conſentit
¶ Quartus eſt de his q̇ dant
lr̃as excõmunicatorias debitoribꝫ

iniuſte ne poſſint cogi a cre/ ditoꝛib⁊ ad ſoluēdū eis cum poſſint·hi tenent illis de illis dānis.¶ Quītus ē ꝺ iniuſte i pediētib⁊ ne ꝙs poſſit exequi negocia ſua honeſta occultā/ do inſtrumēta vl' ſcꝑturas ꝑ ꝗ manifeſtat ius ſuū.vl' ſpe/ diētes ne ꝙs accedat ad iudi cē eccleſiaſticū in cā ꝗ p̄t vbi ſibi faciet iuſticiā vl' aliter in/ iuſte et malicioſe impediens iter ſuū ad iudiciū vel ad ne/ gocia ſua vnde recipit dānū⁊ et de his tenet.¶ Manus lu ſoꝛia· De ꝗ p̄ōt intelligi illud Job.xxxi. Si id eſt nō oſcu/ lat⁹ ſum manū meā ī abſcōdi to.Luſoꝛ eñ cū vincit attri/ buit man⁹ iduſtrie.vñ aliqñ oſculat eam vt cām lucri. Et hec hab⁊ ꝙnq⁊ digitos.¶ Pꝛi mus cū decipit in ludo ·vide licet ꝑ falſos taxillos aut car/ tas·dicendo mēdacium.⁊ ſic vincit.tenet eñ reſtituere ꝺ ꝓ cepto.¶ Scd̄us eſt qñ vincit alijs ꝗ alienare non poſſunt. vt ſūt ſerui.filij familias.ꝑci/ pue pupilli.vxoꝛes.religioſi. ⁊ hmōi.hec opꝫ reſtituere il lis ꝗ habēt curā illoꝝ.¶ Ter/ cius qñ vincit ei quē induxit ad ludendū mlta impoꝛtuni tate cū nō vellet ludere.vl' vo lentē a ludo recedere inuitum detinet tenetur reſtituere. Quartus qñ vincit in locis vbi ꝓhibet ludus.et ꝑ leges mandat fieri reſtitutio.ꝗ nec ꝑ diſſuetudinē ſunt abꝛogate et tūc etiā tenet reſtituere per denti ſꝫm Tho .ij.ij. q. xxiij. Rich. in.iiij.Ray.Innoc. et alios. ¶ Quint⁹ eſt qñ vincit in locis vbi nō ꝓhibet ludus vel ſi ꝓhibet leges ſunt abꝛo gate ꝑ ꝯtrariā ꝯſuetudinem. ⁊ tūc debet paupib⁊ erogare Utrū vero nō de neceſſitate vel de honeſtate vide in.ij. ꝑ/ te ſum.ti.i.c.xxiij.ꝺ ludo.vbi plene. Manus locationis et cōductionis viciatoꝛia. De hac Deute.xxiij. Uidebit ꝙ infirmata ſit manus.i.defici/ ens opus in locando et con/ ducendo. Et hec habet ꝙnq⁊ digitos.¶ Pꝛimus qñ ꝙs lo/ cat alteri rem viciosam ſciēs. vt equū claudicantem vel do mū ruiturā .ꝗ tenet de dāno inde ſecuto illi tali.¶ Secun/ dus eſt quando nimis nota/ biliter exigit pꝛecium de re lo cata.domo.agro.veſte.et hu/ iuſmodi.vel quādo aufert ab eo rem locatā ſine cā rationa/ bili ante temp⁹ conuentū.te/ netur eñ ei de damno. Ray.

¶Tertius qñ ꝯducit q̇s aliũ
ad opandu; nimis puo p̄cio
notabiliter. vel debitã merce/
dem nimis tardat dare cũ p̄t
vnde ille recipit damnũ vel
loco pecunie debite. dat ſibi
res quas opteт eum vendere
minori p̄cio q̄ꝫ deb; habere.
¶Quartus ſi ꝯduct⁹ ad ope/
ram ex feſtinantia vel negligẽ
tia nõ fideliť eſt opatus ⁊ bñ
vñ ſeq̇tur damnum ſue rei.
¶Quitus qñ male tractauit
rem ſibi locatã. vt domu; vel
agrũ pmittendo deſtruere. vt
equos boues. ⁊ hmõi nimis
fatigando. ⁊ hmõi. teneť taľ
de hmõi damnis ad arbitriũ
boni viri. Ray. in ſũma. Va/
ſallus aũt q̇ bona q̄ habet in
feudu; a dño male tractat ex
malicia vel negligentia. teneť
de damnis. Et de his in. ij. p
te ſum. tit. c. xv. Manus tur/
piter lucratoria. ď qua Iſa. i.
dñs ait. Manus vr̃e plene
ſũt ſanguine. i. turpib⁹ lucris
Et hec habet q̇nq; digitos.
Primus ẽ lucrũ ex ope carna
li. vt meretricio. lenocinio cõ
cubinatu. adulterio. ⁊ hmõi.
¶Secundus eſt ex arte vľ ac
tu ꝓhibito lucrari. vt ex arte
mutuandi vel faciendi taxil/
los. caritas. fucos. torneamẽ
ta. hiſtrionatu turpi. ſeruien/
do vſurario in nũerando pe/
cuniã ad vſuram. ⁊ ſcribẽdo
⁊ hmõi. in faciendo diuinatõ
nes. incantatiões. ⁊ hmõi. in
ſcribendo inſtrumenta ĩ frau
de; vſurarũ. ¶Terti⁹ ẽ lucrã
do tpe ꝓhibito. vt dieb⁹ feſti
uis vendendo ⁊ emendo ſine
neceſſitate ſcribendo vel alia
opa ad lucrũ faciẽdo. Quar/
tus eſt negociari in locis ꝓhi
bitis. vt in eccľijs vendendo
vel emendo. vel etiã mittẽdo
ad terras ſaracenoꝝ. vel por/
tando arma vľ lignamina vľ
victualia. et quecunq; merci/
monia ſine licentia pape. te/
netur illud qď lucratus eſt et
tantundem de ſuo mittere in
ſubſidium terre ſancte.
¶Quintus eſt ex intentione
mere cupiditatis vacare ne/
gociationi. vel intentiõe ĩtro/
ducẽdi cariſtiã. hi oẽs debẽt
acq̇ſita paupib⁹ erogare ma/
gis tñ ex honeſtate ⁊ conſilio
q̄ꝫ ex neceſſitate. xiiij. q. i. ca. q̇
habetis et de his. in ſecunda
pte ſumme titu. i. capi. xxiij.
Manus detractoria. p ſaľ.
Erue ſcilicet deus de manu
canis. id eſt detractoris aia;
meam. id eſt vitam. Prouer
biorum. viij. c. Mors ⁊ vita

in manibus detractoꝛie lin/
gue. Et hec hꝫ q̄nqꝫ digitos.
¶ Primus ē cum q̇ ꝯſcienter
accuſat aliquē de falſo. ⁊ con
uictus de crimine condēnat᷑
talis ei tenet᷑ ſatiſfacere. nō q̇/
dem detegendo falſitatē poſt
q̄ꝫ eſt punitus reus. quia ſibi
imminet ꝑiculum perſone. ⁊
illi iam punito non ſatiſface/
ret. ſed aliter ad arbitriū boni
viri ante ſatiſfacere debet q̄ꝫ
puniat᷑. debetqꝫ detegere fal/
ſitatem. vel deſiſtere ab accu/
ſatione. ¶ Secundus eſt qn̄
extra iudicium infamat ali/
quem de crimine ſciens non
eſſe verum. vel neſciens ſi eſt
verum. et tenetur illis quibꝫ
dixit declarare ſe falſum dixiſ/
ſe. niſi ſibi ex hoc immineret
magnum ꝑiculum vite. ⁊ hu
iuſmodi. nam tunc aliter ꝓut
poteſt debet ſatiſfacere. vł cū
libellos famoſos ſuper cri/
mine de eo componit vel can
tilenas. quod peius ē. ¶ Ter/
tius qn̄ ad aliqđ crimen com
miſſum vere ab alio auget a/
liquid aliud notabile. quod ē
falſum. vt cum dicit ſe vel ali
um turpia colloquia vel ge/
ſtus habuiſſe cū aliq̄. ſed etiā
carnalem copulam. vel etiaꝫ
cum alij dicunt de eo turpitu
dinem cum aliqua agere ta/
cet ſtudioſe. vel aliqua ſigna
facit vt credant veruꝫ eſſe qđ
non eſt. ⁊ talis tenetur ad de/
clarandū falſuꝫ eſſe. ¶ Quar/
tus ē cum dicit aliquod cri/
men alterius referens ſe audi/
uiſſe quod occultum eſt. ⁊ ig/
noꝛatur ſi eſt verum. ⁊ talis
quomodo ſatiſfacere debeat.
habes in capitulo ſequenti. §
tertio. ¶ Quintus eſt cum di/
cit crimen alterius vere ꝑpe/
tratum. ſꝫ occultuꝫ. ⁊ talis de
bet etiam famam reſtituere ꝓ
ut poteſt. vel etiam cuꝫ dicit
contumeliaꝫ in pꝛeſentia alio
rum: ⁊ talis debet petere ve/
niam. vel aliter ſe cum eis re/
conciliare. ¶ Manus ꝑſone
leſoꝛia Michee. vij. Uir fra/
trem ſuū venat᷑ ad moꝛtē. ma
lum manuuꝫ ſuarum dicunt
bonū. Et hec habet quinqꝫ
digitos. ¶ Pꝛimus eſt aufe/
rendo vitam occidendo ali/
um iniuſte. id eſt extra iudici
um oꝛdinarium. ⁊ talis tene/
tur pꝛout dicetur in capi. ſe/
quenti. §. i. de damno inde ſe
cuto. ¶ Secundus eſt muti/
lando membꝛum iniurioſe. ⁊
tenetur de expenſa in medi/
cis ⁊ de lucro ꝑdito. ſi ex mu
tilatione non poteſt laboꝛare

Terti⁹ eſt vulnerādo vel ꝑcu
tiendo ꝛ ſic tollēdo ſoſpitatē.
ꝛ tenet ad dāna inde ſecuta ei
¶ Quartus incarcerando. et
ſic tollēdo ei libertatē qđ faci
endo abſq; rōnabili cā tenet
de dāno qđ īde ſeqt. ſec⁹ ſi fa
cit quia eſt ei dbitoꝛ vt ſibi ci
tius ſoluat. ¶ Quintus cum
mittit in exiliū vel confinia i
iuſte. ꝛ ꝑ hoc aufert ei patriā;
et oē damnū qđ inde recipit.
qđ cōiter eſt multū. ꝛ tenetur
ei ſatiſfacere. Manus aiarū
ꝑdatoria. ꝛ de hac Sapiē. i.
Impij manib; ꝛ verbis moꝛ
tem accerſiunt. Et habet qn/
q; digitos ſeu modos. ¶ Pri
mus eſt qn̄ volentes ingredi
religionē ad ſeruiēdū deo ali
qs reuocat. vel iā ingreſſum
ꝑſuadendo educit. tenet hic
illū reducere q̄ꝫtū in eo ē vl ſe
vl aliū ponere in religiōe fm
Pe. de pal. ¶ Scđs qn̄ qs ꝑ
ſuadet alicui aliqđ criminale
blandiendo vt decipiat. ꝛ mlt
to magis qn̄ qs aufert alicui
virginitatē extra mr̄imoniū.
ꝛ debet eam ducere in vxoꝛē.
vel eam dotare ſi pōt. de hoc
infra. ¶ Tertius eſt qn̄ quis
ſuo ſermone trahit ad erroꝛē
fidei vt faciunt heretici diſſe/
minantes falſam doctrinam
ꝛ hi tenent reuocare. ¶ Quar
tus eſt cū ꝑlati vl patreſfami
lias ex ſua negligentia ꝑmit/
tūt ſuū gregē ꝑire. nō corrigē
tes ꝛ admonentes. ꝛ mlto pl⁹
cum ſuis malis exemplis eos
ad mala ꝓuocant. tenent eīn
eos corrigere. ij. q. i. c. ſcelus.
¶ Quint⁹ cū hoīes ſuis pra/
uis actib; alios ſcandalizāt
vt mulieres ſuis oꝛnatib⁹ et
alijs tripudijs ac ludis rixis
ac blaſphemijs. ꝛ hi debēt ſa
tiſfacere pnīa et bonis actib;
edificando quos pꝛius ſcan
dalizauerant.

¶ Capitulū ſcđm de reſtituti
onibus. in quo oñditur quid
quantum et quibus ſit reſti/
tuendū ꝛ q̄ oꝛdine.

Circa aūt ipam reſtitutiōem ſūt
octo videnda que in
hoc verſu cōtinentur. Qu is
quid. vbi. per quos. cui. cur.
quō. quando. Et qꝛ de pꝛio
dictum eſt ſup. c. i. §. ij. ꝛ ſe. iō
pꝛimo omiſſo videndum eſt
de alijs. ¶ Quantum igitur
ad ſcđm. ſ. quid ſit reſtituen/
dum et quantū. Sciendū ꝙ
ablatū ſi poteſt. xiiij. q. vi. ca.
ſi res. ꝛ ſi eſt aliquid fructifi/
cans etiam fructus eius. vel